XXIV. évfolyam. Veszprém, 1916. julius 16. 29. szám.

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.
Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanitóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:
Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)
Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

A jövő kérdése. A függetlenségi párt kettéoszlásával kapcsolatban a jövő kérdésével foglalkoztak több oldalról. Kétségkivül Janus arcu életet élünk. Benne vagyunk amennyire csak lehetünk a háborus küzdelemben, de egyik szemünkkel mégis a jövőbe nézünk és a békés idők helyzetével és ujjáalakulásával foglalkozunk. Hogy változások lesznek, ki akarná kétségbe vonni? Szerintünk azonban bizonyos radikális irányu fejlődéstől a jövő boldogulását várni illuzórikus. Nagy, egységes nemzetek ilyen kisérleteket megbirtak. Mi ehhez kevesen és gyengék vagyunk. Jól felfogott nemzeti érdekünk a meggondolt, higgadt előrehaladást tanácsolja, melyben a mult tapasztalata és a jelen kivánalma megtalálja a maga kielégitését.

Statisztika. Igy julius közepe táján egymásután érkeznek hozzánk a környék középiskoláinak értesitői, melyek képét adják az illető intézet tanulmányi és erkölcsi életének. A tanulmányi előmenetel áttekintése után a statisztikai táblázatok hivták fel érdeklődésünket. A tanulók szülőinek foglalkozása és társadalmi állásának áttekintése után érdekes megfigyelésre jutottunk. A veszprémi főgimnázium 296 tanulója közül mindössze 18-nak szülője kisbirtokos, vagy kisbérlő. A tanulók összességéhez mérten mindenesetre nem nagy százalék, de megnyugtatott a gondolat, hogy Veszprém és környéke, ahonnan a diákseregy városunkba özönlik, inkább iparos, mint földmivelő jellegü. — A pápai bencés gimnázium értesitőjét ütöttük fel ezért, ahol az emlitett táblázatban ezt az arányt találtuk. Volt az intézetnek 307 növendéke, kiknek szülői közül 58 kisbirtokos vagy kisbérlő. Pápa vidéke pedig határozottan földmivelő jellegü. Ezeket az arányszámokat a lakosság összességéhez mérten nem találjuk arányosnak. Azt szokják mondani: a statisztika az élet képe. Akkor azonban arra a következtetésre kell jutnunk, hogy a nép fia, az ország legegészségesebb társadalmi osztálya nem érti fel gyermekei iskoláztatásának horderejét. Pedig nemzeti szempontból nagy hordereje van, hogy az intelligens társadalmi osztály alulról jövő uj tagokkal felfrissüljön. A háboruval kapcsolatos gazdasági viszonyok mindenesetre befolyásolják e kérdést, mindazáltal nem ártana népünk figyelmét és érdeklődését ilyen irányban felkelteni.

Folyik az aratás.

Az aratás nálunk nemcsak munka, hanem ünnepség is. Szép népszokásokkal kezdik, vig áldomás, meg pohárcsengés zárja. Kaszapengésébe belevegyül a humoros aratók derüre keltő éneke, mert mig a szép kalász marokra dől, a munkás szivébe a jó kedv lopódzik. Igy folyik a munka immár Péter-Pál óta. Ünnep számunkra az aratás mindenkor, most a háboruban kettőzött fokban. Örülünk, hogy egy esztendőre megint van mit a csürbe hordanunk, az éhség nem kopogtathat be hozzánk fakó képével. Idén ünnepeljük erőnket és hatalmunkat is az aratásban, hogy ellenfeleinknek nem sikerült mindeddig a kiéheztetés terve. Mi tudjuk ugyanis, hogy ez a háboru végeredményében nem a fegyverek harca, talán nem is azok döntik el. A gazdasági uralom jegyében indult meg s ugy lehet, ilyen jelleggel szünik is meg.

Nagy a mi örömünk épen emiatt. Erősségünk, ellenállási képességünk fokmérője a sok kereszt gabona, ami most mezőinken sorfalat áll. Elleneink azt hitték, hogy még eddig sem birjuk, gazdaságilag kimerülve összeroppanunk s ezért fogjuk a békét mi kérni. E számitások, hiu ábrándok, szétfoszlanak a julius hónap folyamán. Népünk okossága, szorgalmas törekvése biztató reménységgel tölt el megint egy esztendőre.

Az előző két év termésének értékesitésénél nehézségként meredt ránk a tapasztalás hiánya. Idén már ezen is tul vagyunk. Vezető köreink, lákosságunk tisztában áll a kérdéssel a teendők mikéntjében. Ismerjük szükségleteinket, azt is tudjuk, hogy igényeinket mérsékelnünk kell. Ezen a két alapon épül fel számitásunk, mely annyira szilárd, hogy ellenségeink minden rohamával szemben helyt áll.

Folyik az aratás, hull a sárga kalász, örvendezzünk.

Névtelen hősök.

Ugy vizkereszt tájban
Szörnyü nagy erővel
Támadott a muszka.
Nagyon sok ezernek
Az volt életében
Az utolsó utja.

Ha nem is sok, mégis,
Magyar vér is csordult
A megvédett rögre;
A sok muszka mellé
Itt-ott honvéd halott
Is bukott a földre.

Toporoutz mellett.
Az orosz határon
Áll egy kicsi fejfa.
„Itt nyugszik 5 honvéd
306 ezred."
Nincsen rá több irva.

Aki eltemette
Nem kérdte, nem nézte,
Ki fiai voltak,
Téntaceruzával,
Iromba betükkel
Irta, hogy nyugosznak.

Tavasz bimbót fakaszt,
Nyár virágot érlel
Azon a sirdombon;
Azt az öt honvédet
Még akkor is egyre
Visszavárják otthon.

Nem tudják, a posta
Mért nem hoz levelet,
Mint azelőtt, néha;
Nem is sejtik tán, hogy
Öt beszédes száj már
Réges-régen néma.

Csak majd, ha a béke
Fehér angyalszárnyon
Száll közénk a földre;
Csak akkor feslik szét
Sok remegő szivnek
Reménye örökre.

Csak akkor válik el,
Hogy fiát hány anya
Várta mindhiába;
Hány szomoru asszony
Lett szomorubb özvegy,
Hány kis gyerek árva.

NOVÁK PÁL.

Vass és Acél.

Irta: **Somogyi.**

Vas és acél — rokon elemek. Mindkettő dacol az idő mindent megőrlő erejével. És ebből a dacos küzdelemből mégis az idő kerül ki győzödelmesen. A vasat idővel kikezdi a rozsda; az acél nem hajlik, de megtörik. Az idő e romboló hatalmát hirdeti — a sok millió között az a két csendes sirhalom a balatoni metropolis — Keszthely kies szent Miklós temetőjében. Eddig csak a Vass pihent ott, julius 4-ike óta szomszédot kapott, oda került melléje az Acél is. Nem ortografiai tudatlanságból irodott felül a cimben kettős ss-sel a Vass, s nem ebből nagy *A* betüvel az Acél, — mert mindkettő nemcsak főnév, hanem vezeték nevet is jelent. Vezeték nevét egyházmegyénk két érdemes emlékü papjának, kiket a Gondviselés igazi vas és acél szervezettel, — s ezeknek megfelelő magas korral áldotta meg.

Egyik 84-et, a Vass, a másik 92 évet élt, az Acél. Vass Ferenc volt görgetegi esperes-plébános és jelleme megfelelt nevének. Atléta termete kiemelkedett a sorokból. Vas szervezete erőtől duzzadott. A vaserős szervezetben vaserős lélek lakozott, igazi magyaros acélos jellemmel, aki ott a görgetegi havasok, — akarom irni: a görgetegi homokos irtványok sivatagjain is vas fegyelmet tudott teremteni — az irtványok között. Mikor pedig még a betyár romantika élte világát szép Magyarországon s őt is megtisztelték a haramiák becses látogatásukkal, velük is vaserős bátorsággal bánt el Vass Ferenc.

És ez a Vass most ott porladozik a keszthelyi szent Miklós temető hantjai alatt. Amilyen póz nélküli volt élete, olyan egyszerü sirkő hirdeti, hogy élt 84 évet s ilyen hosszu időnek kellett felette is elviharzani, hogy az idő a maga győzelmét is kivivja a vas felett is. A mulandóság azonban benne is csak azt morzsolhatta szét, ami az övé, a vasat, a szervezetet, de nem diadalmaskodhatott afelett, ami nem az övé, — a szellem, a lélek és emlékezet fölött, mely az örökkévalóságé s a mienk, mert ha nem látjuk is egyszerü sirkövét, emlékezete él a mi lelkünkben s lelke az örökkévalóságban.

A vasnál erősebb az acél. Vass Ferenc szom-

HIVATALOS RÉSZ.

Dispositio. *Kovács* József zalaszentgróti káplán hasonló minőségben *Kaposvárra* helyeztetett át.

Pályázat. A *vásdrosbéczi* róm. kath. iskolaszék kántortanitói állásra pályázatot hirdet. Járandósága: 2 szoba, konyha, megfelelő mellékhelyiségekkel. 200 □-öl kert, 3 m. hold szántóföld, 4 öl tüzifa, 95 kor. munkaváltság, 17 p. mérő buza és rozs, 160 kor. lélekpénz, 20 kor. stólajövedelem. Többi államsegélyből. Kötelessége díjlevél szerint. Nők is pályázhatnak. Pályázatok *augusztus hó 15-ig* a róm. kath. Plébánia hivatalhoz Németlad (Somogy m.) cimzendők.

Pályázat. A *pápadereskei* róm. kath. iskolaszék a megüresedett kántortanitói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: földben, terményekben s egyéb helyi járulékokban államsegéllyel a törvény szerinti. Kötelességei a díjlevélben részletezve. Fölszerelt kérvények f. hó 27-én d. e. megejtendő pályázat napjáig a plébánia-hivatal cimére Nyárádra — u. p. Dáka — küldendők.

Városi közgyülés.

A spanyolviaszhoz bizonyára nagyobb bölcsesség kellett, mint azt kitalálni, hogy a kábító nyári évad lubickolásra és nem tanácskozásra való. De mit csináljon a magisztrátus, mikor a városi adminisztráció kohójában tervek, gondolatok izzanak s arra várakoznak, hogy a város képviselete a valóság formájába öntse azokat. Fontos kérdések nem türik a halogatást. Kibujnak a tanács retortájából s mert a bizottságok néha jó pőrére vetkőztetik, veszély nélkül állják a közgyülési kemence izzasztó melegét . . .

Igy volt bizony szerdán is. Érdekes ügyek rejtőztek a tárgysorozatban. Kár, hogy csak harminckét képviselő volt rájuk kiváncsi. A harctériek nem jöttek haza. A kisgazdák arattak. Mindkét derék csoport gyönyörü munkában fárad, izzad igy is: a hazavédelem karddal és buzával győzködő szent munkájában. De azért a gyülés a csekély szám dacára is forró volt és zajos. A forróság nem valami tüzes, szenvedelmes s ötletekkel sziporkázó s kerekdedre csiszolt beszédekben, mint inkább vaskos, gömbölyded izzadtságcseppek formájában jelentkezett. Sőt a zajosság sem eredt tomboló lelkességből, vagy keserü haragtól szitott ellenzéki kifakadásokból . . . Nem bizony, hanem az utcáról gördülő szekerek állandó jövés-menéséből. Mert belül nem volt se harag, se gyülölet. Béke galambja lengett a kedélyes duruzsolással nyájaskodó városatyák fölött. Szinte olvadoztak a nagy békességben és szeretetben. Szelid pillogással, még szelidebb mosolygással simogatták a polgármestert, amiért hogy érdekes dolgokkal kedveskedett nekik.

Ha nem ül vala olyan jupiteri hidegséggel az elnöki székben s szemének kristályüvegje nem csillog vala éppen olyan figyelmes s vigyázó körülhordozásban, mint mikor telt ház mellett a völgyek emelkedését s a hegyek zugását figyeli — bizonyára reáborulnak gondos, atyai szivére. Még *Schönfeld* Manó is, akinek a jó polgármester ur kedves, derüs napot szerzett. Bejelentette ugyanis, hogy a város 20 ezer koronát ad a hadiárvák otthonára. Ez a szép összeg a közélelmezési hasznot terheli. Ennek a szóban lévő képviselő ur igen megörült. Ő ugyanis jól tudja, hogy a háborus konjunktura haszonnal járhat a jó borral cégérezett korcsmában is, a városi közélelmezésben is. És attól félt, hogy ezt a hasznot még utóbb valamiféle tiszteletdíjra, fizetésemelésre, vagy hasonló, de kevéssé haszonhajtó műveletre fordítják. De ime csalódott, mert szép, hazafias célra fordítják s ez *Schönfeld* Manó képviselő urat nagy lidércnyomástól szabaditotta meg. Hálából azután a következő pontnál olyan muzsikális, a kamarazene tökéletes ritmusában lendülő szép beszédet mondott a létesitendő zeneiskola pártolására, hogy polgármesterünk kemény, római vonásaira a zenetan két kötetes összhangjának kellemetes, derüs mosolyát varázsolta.

S ez nagyon is kivánatos volt az előbbi busongós, nyomott hangulat keserves percei után. Néhány — nem pillanattal, hanem tárgysorozati ponttal előbb ugyanis a bazaltos utcamezőn megriadt langyos szellő lovak nyeritésének fájdalmas, panaszos hangját röpitette be a közgyülési terem jól bevált ventillátorán: a nyitott ablakon. Mindenek szive megrendült. Szánakoztak s tanakodtak, honnan s miért ez a nyeritő panasz? Végre is kitudódott.

A városi orvos ur lovai éheznek. Venne ő nekik szivesen ennivalót, de nem kap. Se haditerményből, se minisztertől. S ha kapna is, annyira drágán, hogy a 800 korona lótartási átalányt többszörösen ráfizetné. S ezt senki se kivánja. Meg azt sem, hogy fogathiány miatt a város közegészségügye szenvedjen. Erre a nagy bajra tehát a tanács, meg a bizottságok receptet irtak. Azt irták, hogy a doktor ur lovai vegyenek be naponként 10 kg. városi zabot s 10 kg. városi szénát — szeptember 1-től kezdődőleg. Ez legyen természetbeni háborus segitség a juniusban megszüntetett napi 3 korona lótartási pótlék helyett.

Dr. *Óvári* Ferenc a városi diéta szeptemberi kezdetét távolinak tartotta. Ő azt kérte, hogy a zabot is, a szénát is a határozat napjától kezdve utalják. Erre polgármesterünk megappellálhatlan kurtasággal jelentette ki:

— Zabot nem!

Régi idők, nagy idők emléksuhanása lengette a meleg levegőt. A nagy király-asszony korszakának hires pozsonyi felkiáltása visszhangzott a fülekben:

— Vitam et sangvinem . . . sed avenam non!

Nem bizony! Mindent e világon: csak zabot nem! Mekkora megrökönyödés lett erre a kategorikus kijelentésre:

— Zabot nem!

Azonban a lelkekre boruló sötét árnyat — mint a julius 12-iki napégés a borut — csakhamar eloszlatta a mosolygó kimagyarázás:

— Mert nincs. Széna van, zab nincs.

Ahol pedig nincs, onnan a megsajnált s vékonyságukról itélve eddig soványitó kurán tartott orvosi lovak sem zabozhatnak. Igy azután teljes és általános megelégedésre az lőn a határozat, hogy a város a háborus segélyt természetben adja ki, mihelyt csak teheti.

Mire ez a vita s a zeneiskola melodrámája véget ért, éppen uzsonnaidő lett. S nem kis hija volt, hogy a polgármester két tárgysorozati pontból uzsonnát szervirozott. A veszprémi tisztviselőknek a város előlegen megvásárolható gabonájából kikerült volna a tészta, a városi sertéstelep ügyéből pedig bőségesen csepegett a közel jövendő áldásos zsirja . . . s igy csak turó, meg tejfel hiányzott, hogy a fáradt képviselők jó töpörtyüs turós uzsonnához juthassanak. Innivaló is lett volna hozzá *Weisz* Jakabné kültelki vizvezetékéből, ha ezt a közgyülés megszavazta volna. Minthogy azonban a közgyülés ezt a kérdést levette a napirendről, ily módon uzsonnát sem lehetett feltálalni.

Mit tehettek tehát a képviselő urak? Ezt tették:

1. Meghallgatták két miniszter levelének felolvasását. Mindketten a város üdvözlését köszöntték meg.

2. Uj fogyasztási szerződést köttetnek az állammal, beigérvén az eddigi évi 60 ezer korona bérösszeget.

3. Özv. Lányi Gyulánénak a nyugdíjalap terhére megszavaztak 1200 kor. nyugdíjat s 6 gyermekére 1200 kor. nevelési segélyt.

4. Az 1916. junius 1-től működő díjnokoknak 300 kor. háborus segélyt kiutaltak és pedig a lejárt időre egy összegben, a többit havi részletekben.

5. A kötőgyárral kötött adás-vevési szerződést jóváhagyták.

6. A városi kórház napi ápolási díját 3 kor. 54 fillérben megállapitották.

7. A postaház bérletére csinált szerződést jóváhagyták. Kikötötték azonban, hogy azon helyiség vizdíját, amelyet a posta nem postai tisztviselőnek ad albérletbe, a város megfizetteti.

Egyéb dologról más helyen értesitjük t. olvasóinkat. (+)

Városi zeneiskola.

Társadalmi műveltségünk legmegbizhatóbb mértéke az a készség, mellyel a szépművészetek kultiválva vannak. A szép megértése, megszeretése és kultiválása hozza meg a társadalom aranykorát és az egyének lelki kristályosodását. Ezt célozza a szeptember hóban megnyitandó városi zeneiskola, melyben ifjuságunk igen méltányos feltételek mellett, széles mederben nyerhet kiváló zenei oktatást.

Az intézet élén *Gobbi* Alajos a nemzeti zenede igazgatója, dr. *Óvári* Ferenc városunk áldozatkész országgyülési képviselője, és *Kecskeméthy* Margit okl. zenetanárnő állnak a városunk képviselőtestülete által megválasztandó intézőbizottsággal együtt.

A nemzeti zenede igazgatósága és tanári kara tudomásával iskolánk szervezete és szabályzata körülbelül következően állapittatik meg:

Tanterv: Zongora tanszak. Tanfolyam előkészitő osztályon kivül 8 év. — Hegedű tanszak. Tanfolyam 8 év. — E 2 tanszak tantervezete teljesen egyezik a nemzeti zenede tantervével. — Ének tanszak. Tanfolyam 3 év. — Gordonka tanszak. Tanfolyam 4 év. — Cimbalom tanszak. Tanfolyam három év. — Zeneelmélet, zenetörténet, karének, vonósegyüttes, kamarazene, mind a 8 évfolyamban tanterv szerint.

Ügyviteli szabályzat.

1. A növendékek beirása augusztus 29-től szeptember 6-ig történik.

2. Beiratási díj tanulónkint 4 korona.

3. A beirt növendékek egy tanévre tanszakonkit 120 koronát fizetnek. A kiművelési osztályokban 7. és 8. évfolyamra 200 koronát. Ének tanitásra előkészitő tanfolyam tandija 100 korona.

4. A tandíj fizetése tekintet nélkül a beiratkozás idejére, egy félévre kötelező. Az évi tandíj az iskolaév megnyitásától, szept. havától kezdve fizetendő.

5. Az összes kötelező melléktantárgyak, u. m. zeneelmélet, zenetörténet, karének, zenekari gyakorlatok és kamarazene díjmentesek.

Karénekre felvétetnek oly jelentkezők is, kik főtantárgyat nem tanulnak, ezek havonkint 2 kor., illetve évenkint 20 korona tandíjat fizetnek.

6. Tandíjmentességben 4 szegénysorsu, tehetséges tanuló részesül.

7. Félév végén a növendékek értesitőket kapnak, melyek a szülők aláirásával ellátva a legközelebbi tanórán az iskola igazgatójának visszaadandók.

8. Évközben a nemzeti zenede Igazgatósága tanári biztost küld ki a növendékeknek osztályonkint való meghallgatására.

9. Havonkint egyszer nyilvános önképzőköri zenedélután rendeztetik, belépődíj nélkül, hol a kijelölt növendék megjelenni és játszani tartozik.

10. Tanév végén tartandó nyilvános vizsgálat minden növendékre kötelező; ezeken az elnöki tisztet Gobbi Alajos a nemzeti zenede nagynevü igazgatója, esetleg egy tanári biztos fogja betölteni.

11. Ösztöndíjak fognak kitüzetni a legszorgalmasabb tanulók részére.

A városi zeneiskolát előkészitő bizottság.

---

széd ja Acél József, nevének megfelelően tovább dacolt az idő mulandóságaival. Élt 92 évet, hirdeti halotti jelentése s sirkeresztje. Végre az Acél fölött is győzött az idő. Megtörött . . . A zalamegyei csobáncaljai Gyulakeszi plébánosa volt hosszu időn át. Itt, e történelmi emlékü kies, hegykoszorozta gyönyörü vidéken, ennek ózonos tiszta levegőjében, minden izében magyaros milliójában folyt csendesen élete, hiveitől tisztelve, e vidék uri társadalma szeretetétől övezve. A kedves „Józsi bácsi" e szeretetet ki is érdemelte szeretetreméltó, nyilt, őszinte modorával. A várhegy tövében meghuzódó, akkor még két szobás egyszerü paróchia lakásában azonban otthonos volt mellette a történelem tudománya is, melynek buzgó tanulmányozója volt mindig, — hacsak kedélyes tarokkpártie nem kinálkozott az akkoriban még szokásos gyakrabbi papi összejöveteleken. Hja! Jobb idők voltak azok . . . Már csak az emlékük él valahol . . .

Az idő azonban csak haladott gyors szárnyalással. A Vass és az Acél is elfáradolt. Aranymisés patinával, ezüsös fehér fejjel eljöttek Keszthelyre megnyugodni.

Most mind a ketten ott nyugosznak a szent Miklósban egymás mellett. A Vass is, az Acél is. Szomszédok. De ez a két szomszédos sirhalom mindennél meggyőzőbben hirdeti a mulandó idő hatalmát, mely győzödelmeskedik a vas és acél felett is. S legyőzheti mind a kettőt, de nem győzheti le a szellemet s igy bár megtört is az acél, de nem tört meg a lelki emlékezete, mely miként a Vassé, az övé is él még igen sokáig tisztelőik emlékezetében.

HIREK.

— **Katonai kitüntetések.** Ő Felsége a király elrendelte, hogy a *legfelsőbb dicsérő elismerés* tudtul adassék az ellenség előtt tanusitott vitéz magatartásuk elismeréséül: *Csekme* Károly és *Györke* György századosoknak.

A hadseregparancsnokság az ellenség előtt tanusitott vitéz magatartásuk elismeréséül *a 2. osztályu ezüst vitézségi érmet* adományozta: Wenesz Ferenc tizedesnek, M. Kiss András népf. őrvezetőnek, Tóth Árpád, Simon Ferenc, Szanyi Károly, Máfla János, Székely János, Fodor Imre, Mészáros Mihály, Savu József és Pálinkás József népfelkelőknek; — *a bronz vitézségi érmet*: Náder Ferenc, Benkő István, Sári János, Eöri Márton, Szili Mihály, Ács Pál, Horváth Károly, Onda Gáspár és Peri-Kovács János honvédeknek.

— **A kórházi tisztviselők előlépése.** Amikor a belügyminiszter a helybeli városi kórháznak folyó évre szóló költségvetését jóváhagyta, azt is megjegyezte, hogy nincs kifogása az ellen, ha a város a kórház tisztviselőit a kórházi költségvetés terhére előlépteti. Valamint az ellen sem emel kifogást, ha ezeknek a tisztviselőknek a vármegyei közkórházakban működő alkalmazottaknak járó családi pótlékot helyettesitő segélyt kiutalja. A képviselőtestület elfogadta a tanács javaslatát, amely szerint a veszprémi kórház igazgató-főorvosa, dr. *Csolnoky* Ferenc, két orvosa: dr. *Pillitz* Pál s dr. *Wallner* Emil s gondnoka *Segesdy* Kálmán fizetésük s korpótléknak összegének megfelelő fizetési osztályba s fokozatba osztassanak s legutóbbi előléptetésüktől számitva, a működésben eltöltött négy esztendők szerint 200 koronával, illetve a fizetési osztálynak megfelelő összeggel előléphessenek. A közgyülés egyuttal dr. Wallner Emilnek és Segesdy Kálmánnak két, illetve egy gyermek után a családi pótlékot helyettesitő segélyt is kiutalta.

— **Tisztujitás a Méhesben.** A veszprémi Méhes-társbirtokosság julius 8-án tartotta évi közgyülését. A megjelent tagok a gazdasági ügyek elintézése után megválasztották az uj tisztikart. Elnök lett *Radocza* Vince máv. főellenőr, veszprémi állomásfőnök, alelnök *Juraszek* János törvényszéki elnök, ügyész dr. *Illés* Dezső ügyvéd, titkár dr. *Fritse* József ügyvéd, háznagyok *Farkas* Dezső postafőtiszt s *Dukovics* Károly magánzó, pénztáros *Huber* Antal kath. kántor s ellenőr *Szemerey* János kereskedő. A közgyülés még kilenc választmányi tagot is választott.

— **Kitüntetett apácák.** Ferenc Szalvátor főherceg a katonai egészségügy körül szerzett különös érdemeik elismeréséül a vörös kereszt ezüst érmét adományozta *Rzezabek* Gerhardina főnöknőnek, valamint *Tannhäuser* Agapita és *Szabó* Irén nővéreknek. A kitüntetettek az isteni szeretet leányainak nevezett kongregáció tagjai s somogyberzencei rendházukban működnek.

— **Hadiárvaház.** A Gyermekvédő Liga.száz hadiárva eltartási költségét vállalja, ha a város erre való helyiséget bocsájt rendelkezésre. — Igy születnék meg a veszprémi Hadiárvaház. Hittük, hogy Veszprém város lelkes közönsége meleg szeretettel karolja fel ezt a szép ajánlatot. Igy is történt. A tanács s a bizottságok épitésre vagy bérletre 10 éven át fizetendő *kétezer* korona megszavazását ajánlották a közgyülésnek. Mire azonban ez ügy a városi képviselők elé került, nagyszerű módositás történt a javaslaton. Dr. *Komjáthy* László polgármester a főszámvevővel együtt végzett számitások alapján bejelentette, hogy a város a tiz évre meghatározott 20.000 koronát a közélelmezési pénztárból egy összegben is kifizetheti. Érthető, hogy ez a kijelentés őszinte, nagy örömöt ébresztett. Annál inkább is, mert a polgármester felvilágositása szerint ez összeg nem a közélelmezés haszna, hanem a közélelmezés adminisztrációjának, a kevés kiadást igénylő házikezelésnek megtakaritása. A képviselőtestület egyuttal megbizta a tanácsot, hogy akár megvételre, akár bérletre alkalmas helyet keressen s erről a közgyülésnek jelentést tegyen.

— **Vöröskeresztes kitüntetés.** *Somssich* Béláné grófné kórházi vezetőnek Babócsán a katonai egészségügy terén szerzett kiváló érdemeiért Ferenc Szalvátor kir herceg a Vörös Kereszt hadiékitményes II. oszt. diszjelvényét adományozta.

— **Hősök emlékére.** A buzapiacon felállitandó katonai emlékmű költségeihez Veszprém város képviselőtestülete a tanács javára tiz éven keresztül fizetendő évi 300 korona hozzájárulást szavazott meg. A szavazás egyhangulag, lelkes áldozatkészséggel történt. Mindenkor hazafias érzésű székvárosunk ily módon is kifejezést ad nem szünő hálájának azok iránt, akik édes hazánkért, mindnyájunkért a mi babéros házi-ezredeink honvédei közül hősi halált haltak.

— **Sebesültek érkezése.** Pénteken, a késő éjjeli órákban 453 sebesült és beteg katonát hozó kórházvonat érkezett. A sebesülteket a veszprémi cs. és kir. katonakórházba s a szemináriumba helyezték el. Köztük 42 sebesült orosz katona is van. Dr. *Zuber* György kórházparancsnok intézkedett, hogy a betegeket Jutas-állomáson rakják le. Részletes tudositást a sebesültek érkezéséről lapunk jövő vasárnapi számában fogunk közölni.

— **A kereskedelmi iskola ügye.** Ez az iskolaügy uj irányba terelődött. A város nem helyet, hanem kész épületet ajánlott föl a kultuszkormánynak: a helybeli uj iparostanonciskolát. Felajánlotta pedig ingyen s csakis a 70 ezer korona törlesztéses kölcsön vállalását kötötte ki. A közoktatásügyi miniszter hajlandó arra, hogy a nevezett épületet keresk. iskolául elfogadja, de csak teljesen ingyen, vagyis a törlesztés vállalása nélkül, tulajdonjogilag. Hajlandó azonban megengedni, hogy az épület a tanonciskolák célját is szolgálja. A városi tanács s ennek javaslata alapján a közgyülés azt az ajánlatot teszi a miniszternek, hogy az iskolát átengedi teljesen ingyen, — fütés és világitás nélkül, — ha az állam az iparostanonciskolának eddig is kiutalt 5000 kor. államsegélyt — mely az amortizálást fedezte — továbbra is kiutalja. Ez ügyben egy küldöttség keresi föl a minisztert, hogy a szerződést megkösse. A képviselőtestület kivánatosnak tartja, hogy a keresk. iskolában a háboru alatt a fögimnáziumnak, mint ez idén is, egy termet rajzoktatás céljára biztositsanak. Utasitotta a bizottságot, hogy ezt a miniszternek is figyelmébe ajánlja.

— **Ipari áram.** A városi főmérnök s főszámvevő számitásai alapján a nappali áram kérdését sikerült egyelőre biztositani. Ha ugyanis a törlesztéses kölcsön kamatait s egyéb üzemi költséget bevett szokás szerint csakis az esti s éjjeli világitás áramfogyasztásának terhére számitják, akkor lehetővé válik, hogy a város az ipari áramot hektovatt óránkint 5 filléres árban adhassa. A tanács és a bizottságok, a városi ipari érdekek előnyére még némi ráfizetés mellett is javasolták a nappali áram fenntartását d. u. 2 órától kezdődőleg, abban bizván, hogy az őszig ez nagyobb veszteséget nem okoz, a téli világitás bevételi többlete pedig ezt a kis károsodást is kiegyenlitheti. A képviselőtestület a javaslatot elfogadta s a tanácsot arra is meghatalmazta, hogy abban az esetben, ha nagy fogyasztók jelentkeznének, az ipari áramot egész napon át fenntarthassa.

— **Hadikölcsön.** A veszprémi kir. tanfelügyelőség utján 68050 kor.-t jegyeztek a legutóbbi hadikölcsönre. Utána 340 kor. és 25 fill. jutalék jár. Ezt az összeget a tanfelügyelőség a veszprémi tanitók háza javára adományozta.

— **Zeneiskola Veszprémben.** Megirtuk, hogy *Kecskeméthy* Margit zenetanárnő zeneiskolát óhajt szervezni városunkban. Ez a zeneiskola a Nemzeti Zenede igazgatóságának irányitása, szellemi vezetése alatt működnék. Ehez a város támogatását kérte ő is, inditvány alakjában dr. *Óvári* Ferenc is. A képviselőtestület szerdai gyülésén évi 600 korona segélyt szavazott meg a zeneiskola részére. Ennek fejében az iskola négy helybeli növendéket, akiket a tanács jelöl ki, ingyen részesit zeneoktatásban. Ha a képviselőtestület csakis a segélyre vonatkozólag szavazhatott volna, akkor a szavazat egyhangu is lett volna. Ezt az egyhanguságot azonban megzavarta a „városi" jelző. Dr. *Csete* Antal városi ügyész ugyanis, bár elismeréssel van kérvényezőnek a zenei oktatás terén szerzett kiváló érdemei iránt s bár maga részéről is helyesnek tartja, hogy a zenei műveltség fejlesztése végett városunkban is legyen zeneiskola: — mégis ezt az iskolát nem óhajtja „városi"-nak neveztetni. A *városi* cim ugyanis bizonyos tekintetben iskolafenntartási jelleget is mutat, holott a város az iskolát csak segélyezni s nem *fenntartani* óhajtja. Ez ez érvelés persze nem mindenkinek tetszett s igy a segély megszavazásából azok, akiknek tetszett, kimaradtak. Pedig bizonyos, hogy a megszavazók között is voltak, aki osztoznak dr. Csete Antal véleményében. A *városi* cim barátai analogiákat hoztak fel, hogy a jelző még nem jelent tulajdonjogusságot s fenntartási kötelességet. Pl. a *városi* kávéház nem a városé volt, a Veszprémmegyei Takarékpénztár sem a megye tulajdona. Ez az összehasonlitás azonban nem megdönthetlen bizonyiték. Mert hiszen a *kir.* udvari szállitó se a királyé, sőt még a *kir.* tanácsos sem, azonban a *kir.* udvartartásnak, *kir.* udvarmesternek, *kir.* hivataloknak mégis csak van bizonyos összefüggésük a királyi vagy állami hatalommal. A *városi* kávéházról egyetlen vidéki ember sem gondolta, hogy azt a város tartja fenn, de ha olvassa a *városi kórház, városi szegényház, városi husszék,* vagy olvasná: *városi jéggyár, városi mozgó, városi zeneiskola* felirását, minden valószinüség szerint az motoszkálna a fejében, hogy ezek a várossal szorosabb anyagi viszonyban vannak s a város vezetése s rendelkezése alatt állanak. A helybeli kath., ág. ev., ref., izr. felekezeti iskolák jelzője is kétségen kivül meghatározza hová való tartozásukat. Elismerjük, hogy a jelző jelenthet csak *helybenlevőséget, területbeli viszonyt* is, mint pl. az emlitett takarékpénztár, *Veszprémvármegyei* Ált. Tanitóegyesület, *veszprémi* egyházmegye, *jutasi* állomás, *bakonyi* levegő, *balatoni* hal, de az is bizonyos, hogy kulturális intézmények *városi* vagy *megyei*, vagy *felekezeti* jelzője mindig vagy legalább is legtöbbször tulajdonjoguságot bizonyit. Mert ha a *Veszprémmegyei* Takarékpénztár nem is a vármegyéé, de a *Veszprémmegyei* Muzeum bizony mégis csak a megye tulajdona, a veszprémi kath. főgimnázium a veszprémi katholikusoké s a veszprémvárosi kórház is Veszprém városáé.

Dr. *Csete* Antal kötelességből eredő aggodalma tehát éppen nem volt szőrszálhasogató gáncsoskodás. A zeneiskola tehát létesülhetett volna *városi* jelleg nélkül is, csupán csak a város segélyezésével. No de, ha már városi lesz is, kivánjuk, hogy virágozzék.

— **A köztisztviselők ellátása.** A képviselőtestület elfogadta dr. *Komjáthy* László javaslatát, hogy a köztisztviselők gabonabeszerzésére a város előleget adjon s ezt a tisztviselők a gabona átvételének módozata szerint egy összegben vagy részletben fizethessék. Sőt megbizta a tanácsot, hogy a gabonabeszerzést mindazon veszprémi polgárok részére könnyitse meg előzetes befizetés ellenében, akik vásárlás utján óhajtanak gabonához, illetve liszthez jutni. A köztiszviselők ellátását illetőleg a város elfogadta mind ezt a javaslatot, mely megvalósittatás esetében tüzifára, szénre s havonkint való zsirellátásra vonatkozik. — Nagy előny s megnyugvás ez a tisztviselőknak, akik a városnak s vezetőinek gondoskodását elismeréssel s köszönettel fogadják.

— **A Vörös Kereszt.** Miként levelezőnk értesit, a balatonlellei Vörös Kereszt kórház is résztvett a Péter-Pál napi országos gyüjtésben. Ez alkalommal a gyüjtés összege meghaladta az 1100 koronát, mely összeghez Balatonlelle, Somogytur és Visz községek 650 koronával járultak, mig Karád nagyközségből 300 korona folyt be.

— **Margit bucsu.** A hagyományos Margit bucsut f. hó 16-án tartják Almádiban, mikor az ünnepi szent mise d. e. 10 órakor lesz. Utána szent beszéd.

— **Halálozás.** Sok szomoru hir száll hazafelé a harcterekről. A végzet néha megforditja a hirek utját s innen hazulról visz fekete szegélyes levelet a küzdő családtagnak. Szomoru hir szárnyal *Kovács* Lajos veszprémi vendéglős után is, aki hónapok óta távol van a családjától. A hir véresre tépi szivét, hiszen 31 éves feleségének, szül. *Kész* Mariskának hirtelen halálát tudatja s majd csak a sirhalomra borulva sirhatja el keserves panaszát, fájdalmát. A megboldogultat kicsi fia s nagyszámu rokonság siratja s velük együtt az őszinte részvéttel sajnálkozók nagy tömege kisérte örök nyugalomra. R. i. p.

— **Tragikus halál.** *Bacsinszky* Ferenc, a pápai állami tanitóképző-intézet nevelője folyó hó 4-én fürödni ment a Tapolcza folyóba. A vizbemerülés alkalmával szivszélhüdést kapott s a vizbefullt.

— **Vizpazarlás ellen.** A polgármester figyelmezteti a közönséget, hogy a vizpazarlás következtében a vizfogyasztás már kezdi meghaladni a vizműtelep teljesitő képességét. Felhivja a város közönségét, hogy saját érdekében takarékoskodjék a vizvezetéki vizzel, mert növekedő vizfogyasztás esetében kénytelen lenne a várost körzetekre beosztani s az egyes körzeteket a nap bizonyos szakában a vizvezetéki hálózatból kikapcsolni.

— **A zirci kaszinó.** A zirci kaszinó választmánya elhatározta, hogy működését a háborus időre beszünteti. A kaszinó vendéglőse oly magas fütési s világitási átalányt kért, hogy azt a kaszinó anyagi ereje nem birja meg.

— **Nyugdíjazás.** Vármegyénk törvényhatósága a zirci járás két kiváló, érdemes jegyzőjét, *Holler* András olaszfalusi s *Erdődi* Károly romándi körjegyzőket nyugdíjazta.

— **Lótartási átalány.** Dr. *Rosenberg* Jenő nyolcszáz korona lótartási átalányt kap a várostól. A képviselőtestület ezt 1914. év őszén napi három koronával fölemelte. Indokolta a zab és takarmány kezdődő drágasága s az is, hogy a város a szegényházban tartalékkórházat rendezett be s ezt a városi orvos kezelése alá utalta. A városi hatóság ez év jun. havában a tartalékkórházat s ezzel együtt a lótartási pótlékot is beszüntette. A városi orvos tehát ujra a képviselőtestülethez fordult s lótartási átalányának rendezését kérte. A város közgyülése a tanács s a bizottságok javaslata alapján a kérelemnek helyt adott. Tekintette, hogy ma a lótartás terhe a városi orvos eddigi átalányát löbbszörösen meghaladja s azt is, hogy a zab s a takarmány beszerzése majdnem lehetetlen. Legutóbb a közelmultban zabot szerezni sém a Haditermény, sem az illetékes minisztérium utján nem lehetett. A város tehát természetbeli háborus segélyt ad s kiutal a városi gazdaságból az eddigi átalányon kivül a városi orvos lovai részére 10 kg. zabot és 14 kg. szénát. Ez utóbbit a közgyülés napjától kezdve, előbbit pedig akkor szolgáltatja ki, amikor a város saját termelte zabját beraktározta.

— **A vizvezeték meghosszabbitása.** A tanács javasolta a városi közgyülésnek, hogy a bakonyutcai lakosok kérésére ez utcában a vizvezetéki főcsövet hosszabbithassa meg. A képviselőtestület mult szerdai gyülésében a javaslathoz hozzájárult. Itt emlitjük meg, hogy a csapó-utcai lakosok közkut felállitását kérelmezték, ezt azonban a városi közgyülés nem teljesitette.

— **Nyári gyermekmenedékhelyek.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter utasitotta a kir. tanfelügyelőséget, hogy minden rendelkezésre álló eszközzel hasson oda, hogy a nyári gyermekmenedékhelyek lehetőleg napközi otthonokkal kapcsolatban felállittassanak. Ugy értesültünk, hogy dr. *Véghely* Kálmán a vármegye 26 községében elrendelte már a napközi otthonok felállitását. Megnyitásuk jul. 15-én kezdődött s tart a következő tanév megnyitásáig. A következő községekben lesz napközi otthon: Gyulafirátót, Mencshely, Papkeszi, Szetkirályszabadja, Tótvázsony, Városlőd, Lovászpatona, Marczaltő, Mihályháza, Ugod, Vaszar, Csögle, Noszlop, Tósok, (Tósokberénd községgel közösen), Bakonycsernye, Bakonygyirót, Bakonyszentlászló, Súr, Csajág, Enying, Lepsény, Mezőkomárom. Felállitásuk a községet terheli.

— **Megkeresés.** A veszprémi kir. tanfelügyelőség megkereste a tagositás keresztülvitelével megbizott törvényszéket, hogy a tagositandó terület 1%-át községi iskolai alapvagyon cimén hasitsa ki. Ily módon ez az alap mintegy 40 kat. hold területet tenne ki.

— **Kertésztanulók.** Felsőbb rendelet értelmében az összes kertésztanulók tanoncévvük befejeztével kötelesek képesitő vizsgát tenni.

— **A vármegyei bányatelepek.** A kereskedelmi miniszter felhivására az államépitészeti hivatal összeállitotta a vármegye területén fekvő kavics, épitőkő és utfedő kőbányák térképét. A térkép a bánya feltüntetése mellett jelzi az utakat is, melyeken a hozzá legközelebb fekvő vasutállomás megközelithető. Az államépitészeti hivatal 67 bányáról kapott információt. Van a vármegyében azonban több, de a tulajdonosok a bejelentési felhivásnak nem tettek eleget. Pedig itt kizárólag az ő érdekükről volt szó. Minden bányatulajdonos bejelentette bányája termelő képességét s beküldte a kért mintákat. Ezekből egy-egy példány az államépitészeti hivatalban marad. Az összes kövek közt legértékesebb az almádi épitőkő. Figyelemreméltó a somlói és mencshelyi bazalt. Igen értékes az ugodi mészkő.

— **Szalonnajegy.** Egyik hirünkben jeleztük, hogy a polgármester zsirjegyek kiosztásával óhajtja megszüntetni a zsirhoz jutás kellemetlenségeit. Most már azt is megirhatjuk, hogy ezek a jegyek készen vannak s kiosztásuk a megjelölendő napon megkezdődik. A cime „szalonnajegy", mert a város nem kész zsirt, hanem szalonnát árusit. A jegy folyószámozva lesz s feltünteti a vásárló nevét, a családtagok számát, a *hetenkint* vásárolható zsirmennyiséget kg.-okban s dkg.-okban s végül a hétnek a szalonna átvételére megjelölt napját. A hatóság ezzel a jeggyel, ha a sertésállomány a szükséges szalonnamennyiséget fedezheti, a zsirbeszerzés eddig való hátrányait teljesen megszünteti.

— **Gabonaszerzés a megyéből.** Veszprém város polgárai jövőbeli gabonaszükségletüket csakis e város területéről szerezhetik be. Máshonnan eredő vásárlásra csak a kereskedelemügyi miniszter adhat engedélyt. Dr. *Komjáthy* László polgármester a város képviseletében felkérte dr. *Véghely* Kálmán alispánt, hogy eszközölje ki a miniszter engedélyét, hogy a veszprémi polgárok ne csak a kevés gabonát termő városi határból, hanem a vármegye más részeiből is vásárolhassanak.

— **Uj gyalogjáró.** A város a Zuschmann-féle vendéglőtől a honvédlaktanyáig katonai segéderővel s a laktanyai csatornázásnál nyert anyaggal kiépitteti s megszélesitteti a gyalogjárót. Ez a forgalmas ut ezt meg is érdemli. Majd csak sor kerül más külső s igen rossz karban levő utcára is, amelyek között bizonyára legrosszabb a szintén nagyon forgalmas Jeruzsálem-utca.

— **Az aratás.** A veszprémi járában az aratás rendben halad. A munkákat sikerült mindenütt elvégezni. Munkáshiány mindössze néhány helyen mutatkozott, azonban az is orvosolható volt.

— **A katonai zöldségtelepről.** Örömmel jelentjük, hogy a vilonyai katonai zöldségtelepről a helybeli állomásparancsnokság ötszáz db. főzelékfőzőt juttatott a helybeleli piacra. Jó kelete is volt s elég jutányos is volt. Jaj be jó lesz, ha más is jut és pedig bőven jut arról a nagy telepről a szegény éhes veszprémieknek. — Legalább lejebb száll a zöldségfélék ára, amelyek ebben az uborkaszezonban ugyancsak felkaptak az uborkafára.

— **A sertéshizlaló.** A város közgyülése megbizta a tanácsot, hogy a sertéshizlalót fejlessze. A polgármester jelentette, hogy a zsirhozjutás megkönnyitése végett zsirjegyzéket osztanak ki s ezeknek tulajdonosai megszabott csoportokban s kijelölt napokon jelentkezhetnek zsirért. Ha a hatóság módját tudja ejteni, megkiséri azt is, hogy a hatósági hust több székben mérjék.

— **Balatonfüred vendégei.** A fürdőigazgatóság kimutatása szerint Balatonfüreden f. évi junius 15-ig az átutazó vendégek száma 912, az állandó vendégeké 794 volt.

— **Lehet sertést rekvirálni.** A sertésárak maximálását sokan akkép értelmezték, hogy az csak papirosár marad. Azt hitték ugyanis, hogy a termelők visszatarthatják az árut. *Kiszely* min. tanácsos azonban éppen a debreczeni polgármestert nyugtatta meg, kijelentvén, hogy a hatóságnak közellátási célra joga van a sertést maximális áron *bárkitől rekvirálni*, aki sertésállományát a megajánlott maximális áron eladni nem akarja. A rekvirálásról azonban a miniszternek indokoló jelentést kell tenni.

— **A somogymegyei tanitók hadiszolgálata.** Somogyvármegyében az elmult évben 346 volt a katonaköteles elemi és polgári iskolai tanitók száma. Ezek közül 173 teljesitett szolgálatot, 124-et felmentettek, rokkant minőségben szabadságoltak 13-at, 25 segédszolgálatos volt. — A vármegyében 15 elemi iskolában teljesén szünetelt a tanitás, a tanitó hadbavonulása miatt.

— **A rendőrségről.** Dr. *Török* Gyula rendőrkapitány közhirré teszi, hogy a városi tanács Herkovits Gyula vizvezetéki gépésznek és Keller Ferenc vizvezetéki szerelőnek a vizvezetéki berendezések vizsgálatához szükséges igazolványt adott. Felhivja tehát a közönséget, hogy nevezetteknek a vizvezetéki berendezések vizsgálatát minden akadály nélkül engedjék meg.

Ugyancsak a rendőrkapitány közhirré teszi, hogy Ausztria polgári kórházaiban és egyéb polgári betegápoló-intézetekben fekvő betegeket jun. hó 15-től kezdődőleg hozzátartozóik csak akkor látogathatják, illetőleg őket a felügyelő személyzet csak akkor bocsáthatja be betegeihez, ha orvosi bizonyitványnyal igazolják, hogy a háboru kezdetétől számitott időn belül himlő ellen sikeresen beoltattak. — E rendszabály alól való kivételnek csakis különösen sürgős esetekben van helye és pedig csupán az intézet vezetői, illetve az ügyeletes szolgálatot tevő orvosnak kifejezett engedélyével.

— **Tilos a kivándorlás.** A magyar kormány a mult évben tekintettel a háborura eltiltotta a kivándorlást. Ugyanazok az okok ebben az évben is fenálnak, miért is a kormány mult évben kiadott rendelkezését az idén is megismételte. Az erről szóló rendeletet a hivatalos lap mult vasárnapi száma hozta, mely szerint a véderőtörvény értelmében hadköteleseknek ismét eltiltják egy évre a kivándorlást Magyarország területéről.

— **A badacsonyi kikötő.** Tudvalévő, hogy a Balaton magas vizállása miatt a kikötőket feltöltötték. Hosszu, fáradságos és költséges munka volt. A badacsonyi kikötő a mult hét folyamán teljesen elkészült s igy most már mi akadálya sincs annak, hogy a hajóforgalomba ezt az állomást is fölvegyék.

— **A veszprémi kir. ügyésztől.** A veszprémi kir. törvényszéki fogházban egy 70 korona havidijjal és napi 20 fillér ruhakoptatási dijjal javadalmazott napidijas fogházőri állás üresedett meg. Felhivom azokat, akik ezt az állást elnyerni óhajtják, hogy e végből okmányaik bemutatása mellett a veszprémi kir. ügyészségnél jelentkezzenek. Katonai szolgálatra alkalmatlannak talált vagy ily szolgálafra alkalmatlanná vált egyének is jelentkezhetnek. Veszprém, 1916. jul. 11. Dr. *Lányi* Sándor, kir. ügyész.

— **Ez volt csak a liba.** Nagykanizsán egy gazda kilencven koronát kért hét kilós libájáért. Ezért a rendőrbiróság 160 koronára itélte. Árverésen a libáért 29 korona folyt be s eszerint a kövér libára csak 131 koronát fizetett rá a gazdája Ugy kellett neki.

— **Kiadó.** Vörösmarty-téren az almádi-uti honvédlaktanya mellett a Stoll-féle házban augusztus 1-re egy butorozott nagy szoba külön bejárattal kiadó. — Ugyanott kiadó egy istálló két lóra félszerrel és szénapadlással. A helyiségek kibérelhetők dr. *Illés* Dezső ügyvéd irodájában.

— **Hajómenetrend a Balatonon.** Julius hó 1-től a további intézkedésig Balatonboglár—Révfülöp és vissza a következő hajómenetrend lesz. Balatonboglárról Révfülöpre indul naponkint reggel 7 óra 25 perckor, délelőtt 11 óra 45 p., délután 5 ó. 55 p. és este 6 ó. 55 perckor. Révfülöpről Balatonboglárra indul naponkint reggel 6 ó. 25 p., délelőtt 10 ó. 45 p., délután 5 ó. 25 p., és este 6 ó. 25 perckor. Julius 1-től kezdve Siófok és Balatonfüred között naponkint ötször közlekedik a hajó. Balatonalmádi—Siófok—Balatonfüred—Tihany és Balatonföldvár között naponkint háromszor van hajóközlekedés.

— **Magánértesités és a hadisegély.** A „Külügy-Hadügy" értesülése szerint a haláleset igazolására magánértesitéseket többé nem lehet elfogadni. A segélyt tehát ilyen esetekben beszüntetni nem szabad. A hadifogságban lévők családjait az államsegély megilleti és az ezeknek járó segélyt a honvédelmi miniszter rendelete szerint szintén nem szabad addig beszüntetni, mig az esetleges elhalálozásról a katonai hatóság hivatalos értesitése meg nem érkezik. Elrendelte a miniszter, hogy illetéktelenül folyósitott hadisegélyt csak akkor lehet levonni vagy beszámitani, ha a segélyezett tudatosan vette fel az őt már meg nem illető összegeket.

— **Kik viselhetik a jubileumi keresztet?** A hivatalos lap közli a honvédelmi miniszter rendeletét a katonai jubileumi kereszt viselésére vonatkozólag. A rendelet szerint azok visethetik a jubileumi keresztet, kik 1908. december 2-ig nem tényleges tisztekké (tisztviselőkké), katonai lelkészekké ki voltak nevezve s a jelenlegi hadjáratban résztvesznek. Azok a nem tényleges tisztek, honvédlelkészek és tisztviselők, kiknek a jubileumi udvari kereszt, vagy a jubileumi kereszt polgári alkalmazottak részére már birtokaikban van, csak a katonai jubileumi keresztet kapják, melyet az igényjogostaknak a póttest itél oda.

A háboru krónikája.

Julius 9. Bukovinában és Kelet-Galiciában sikeres a harcunk. Volhiniában ismét hátrább szoritottuk az ellenséget. Baranovicitől keletre a a szövetséges csapatok egész sor nagy támadást vertek vissza. Itt dicsőséggel harcoltak az erdélyi ezredek. Az oroszok sok ezer halottat vesztettek. — A németek a Somme mindkét oldalán véresen visszaverték az ellenségnek több támadását. A támadókat irtózatos veszteség érte. A Maastól jobbra egyre támadnak a franciák. Minden fáradozásuk hasztalan. — A tengermelléken véresen visszavertük az olasz több éjjeli támadását. Olasz földön nagy ellenséges csapatokat vertünk vissza. Az ellenséget a „legsulyosabb veszteség" érte.

Julius 10. Kelet-Galiciában nem történt nevezetesebb esemény. Volhiniában ismét erős ellenséges támadásokat vertünk vissza. — Az angolok és franciák véres veszteséget szenvedtek Sommetól északra. — A görci hidfőnél és Monfalcone vidé-

kén kisebb ellenséges támadások meghiusultak. Tengeri repülőink sikeres bombvetéseket hajtottak végre.

Julius 11. Bukovinában és Galiciában nem történt nevezetesebb esemény. Linsingen hadcsoportja visszaverte az előreigyekvő ellenséget. Luck vidékén meghiusultak az ellenséges előretörések. — A Somme-vidéki sulyos harc tovább tart. A németek visszaverik a támadókat és visszafoglalják az elvesztett állásokat. A támadókat a legnagyobb veszteség éri. — Az Isonzó-harcvonalon a harci tevékenység a tüzérség tüzelésére és légiharcra szoritkozott. Tengerészeti repülőgépeink az Adriaművekre bombákat dobtak. A Brenta és az Etsch közt több helyen elkeseredett harc folyt.

Julius 12. Nagy angol támadások voltak az Ancre és Somme közt. Az angolok nagy véres veszteséget szenvedtek a fronesi erdőnél. — Bukovinában nincs nevezetesebb esemény. Sokulnál visszavertük az ellenséget. — Az olaszok támadásait kotonáink visszaverték és nagy veszteséget okoztak nekik.

Julius 13. A Sommetól délre ujabb kudarc érte a támadó franciákat. A Maastól jobbra a németek ismét közelebb nyomultak Verdunhöz. — Az orosz harctéren a helyzet nem változott. Szövetséges csapataink a legutóbbi két napon 2000 oroszt fogtak el. — Az olaszok támadásait vitéz csapataink visszaverték. Tengeri repülőink Ravenna városát és a corzinii ütegeket bombázták.

Julius 14. Az oroszok Bucsac körül támadtak, de a támadásaikat a szövetséges csapatok visszaverték. — Az angolok Sommetól északra némi sikert értek el. A Sommetól délre sulyos kudarc érte a támadó franciákat. A Maastól keletre állandóan sikerrel harcolnak a németek. — Az olaszok sehol sem érnek el eredményt. Minden támadásukat a legsulyosabb veszteségükkel visszaverik katonáink. — A délkeleti harctéren változatlan a helyzet.

A fémek beszolgáltatása. Dr. *Komjáthy* László polgármester közhirré teszi, hogy a m. k. honvédelmi minisztérium f. évi junius hó 16-án kelt 11.057. eln, 20. b. 1916. számu rendeletével a hadicélokra igénybe vettnek kijelentett háztartási fémek beszolgáltatását elrendelte.

Be kell szolgáltatni az összes vörösréz, sárgaréz, nikkel, tombak és bronz háziedényeket és felszerelési tárgyakat. Ilyenek: főzőedények, főző, befőző és fagylaltkészitő üstök, fazekak, lábasok, serpenyők, kannák, sütőformák, hűtők, tálak, tálcák, gyertyatartók, levesestálak, szitták, mártáscsészék, főzelékestálak, mozsarak, mozsártörők, habüstök, vasalók, mosó-, gyümölcsbefőző és lekvárüstök, parázstartók, kályhaelőtétek, fél kilogrammos és ennél nehezebb sulyok, vizmelegitők, viztartók, fürdőkádak.

Ezen most leirt tárgyakat tulajdonosaik mind tartoznak azonnal beszolgáltatni a város fémátvételi bizottságának, amint a beszolgáltatás ideje, helye közhirré tétetik.

Azon iparüzők és kereskedők, akik a fent felsorolt tárgyakat előállitják, vagy azokkal kereskednek, ily tárgyaikból álló készletüknek csupán egyharmad részét kötelesek beszolgáltatni.

A beszolgáltatandó tárgyakat tulajdonosaik tartoznak a nevüket és lakásukat feltüntető, tartósan felerősitett cimkékkel ellátni s maguk vagy megbizottjuk utján a fémátvételi bizottságnak átadni.

A beszolgáltatás idejét és helyét a fémátvételi bizottság annak idején közhirré fogja tenni.

A fémátvételi bizottság által közzéteendő időpontig mindenkinek módjában van fent leirt fémtárgyait a fémbeváltónál hatóságilag megállapitott áron *készpénzfizetés ellenében szabadkézből beváltani*, eladni, mig azon tul alacsonyabb árakon nem készpénzfizetés, hanem utalvány ellenében lesz kénytelen azokat a hadsereg rendelkezésére bocsájtani.

Városunkban a fémbevásárlással a fémközpont megbizásából *Kulcsár Károly* és *Lőwy Béla* vaskereskedő foglalkozik.

Mindenkinek érdeke, hogy háztartási tárgyait a fémbeváltó helyen a rendelkezésre álló néhány hét alatt önkéntesen beszolgáltassa és azok pótlásáról idejekorán gondoskodjék. A szabadkézi eladás annak idején a fémátvételi bizottság előtt igazolandó.

Aki az igénybevett cikkeket be nem szolgáltatja, eltitkolja, kihágást követ el és az 1914. évi 50. t.-c. 17. §-a értelmében két hónapig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

E hirdetményhez hozzáfüzzük még a következőket:

Nem kell beszolgáltatni az iróasztalfelszerelést, a képkeretet, a kalitkát, a butorveretet, a disztárgyat, — ha a fentemlitett fémekből valók is. Nem kell beszolgáltatni a konyhamérleget, a teaszamovárt, az ugynevezett bécsi kávéfőzőt, a gyógyszerészeti felszerelést, a tüzhelybe beleépitett vizmelegitőt, ha eltávolitása megszünteti a tüzhely használhatóságát s a különös művészi vagy történelmi becsű tárgyat. Ez utóbbit be kell mutatni az átvételi bizottságnak, amely beküldi a Nemzeti Muzeumba, hol külön bizottság birálja el. A csomagot ötven kilóig ingyen szállitja a posta, ha rajta és a szállitólevélen a következő felirás van „Régiség. Hivatalos felszólitásra. Viteldijmentes a P. o. ü. ig. 905.70704. számu rendelete alapján."

Az átvételi bizottság a nélkülözhetetlen fémtárgyak beszolgáltatása alól mentességet adhat. Aki ilyent kér, annak meg kell okolnia a kérelmét. Az önból és önötvözetekből való tárgyakat nélkülözhetetlenség cimén nem lehet felmenteni s pótlásukra sem lehet határidőt engedélyezni.

Az átvételi bizottság a kereskedőknél, iparosoknál, egyesületeknél, rendházaknál, kórházaknál, szanatóriumoknál és egyéb intézeteknél *helyszini szemlét* fog tartani, mig a háztartásokkal és háztulajdonosokkal hirdetésben közli, hogy hol működik.

A katonai igazgatás a rekvirált tárgyakért kilónként a következő árat fizeti:

Vörösréz 4—5 korona, nikkell 12 korona, sárgaréz 2·50—3·75 korona, ón és ónötvezet 4—8 korona. Az árat nem készpénzben fizetik ki, hanem téritvényt adnak, melyet azután később váltanak be.

Az iskolai kirándulások, a tanitás és nevelés szolgálatában.

Irta: **Berényi Ferenc.**

XIII.

Az utóbbihoz — mondhatjuk — a tanulók részéről semmi előkészület nem kell, mig az előbbit nagy körültekintéssel kell rendezni. Gondoskodjon a tanitó arról, hogy a gyermekek élelmi szerrel ellásák magukat. Maga előzőleg járja be a helyeket, hová a növendékeket vezetni fogja. Legyen körültekintő, hogy a gyermekeket veszély ne érhesse, váratlan vihar elől legyen hová elvonulni. Egyszóval ugy rendezze őket, hogy a kirándulásokból a tanitásra haszon háramoljon, nehogy az esetleges apró kellemetlenségek a siker rovására legyenek. Ezek közé a nagyobb kirándulások közé kell számitanunk a tavasszal rendezendő madarak és fák napját.

Madarak és fák napjának tartását a törvény kötelezi; de ettől eltekintve a madaraknak és fáknak az iskolaév folyamán egy napot szentelni ideális s emellett szükséges is. Ideális, felemelő dolog az, mikor Isten szabad ege alatt feltetve minden köznapi munkát, gyönyörködhetünk a fákban és hallgathatjuk a madarak énekét. De másrészről szükséges is. Szükségességet a kirándulás rendezésének célja mondja meg.

Ugyanis ezen kirándulás rendezésének célja a madarak és fák védelme. De vajjon szükség van-e erre? Védelmezni a bántalmaktól valami olyant, ami igazán nem bánt senkit és semmit sőt inkább minden oldalról hasznot nyujt. Igen nagy szükség van erre. Nézzük meg csak az ut ültetett fákat, hányszor látjuk, hogy megvannak metélve, egész galyak le vannak róla tépve. Ezt mind szántszándékkal csinálták s leginkább gyermekek. Megjegyzem, hogy elég gyakran lehet még felnőttek közt is olyanokat találni, akik hasonlóan cselekszenek.

A madarak bántalmazása meg épp megszámlálhatatlan. Kezdve a fészek kiszedésnél, meg az enyves vesszőnél egész a gébics kiszegezéséig, a legválogatottabb kinzások érik a madarakat. Ne gondoljuk, hogy ez tulzás! Pedig egy-két jóindulatu szóval nagyon sok gyermeket le lehet erről szoktatni. Mert bizony nagyon sokszor tudatlanul cselekszi ezt. Nem tudja ő azt magától felfogni, hogy annak a kis madárnak épp ugy fáj az, mint az embernek, ha bántják. Vagy hányszor látjuk, hogy a fa kérge fel van hántva bele van vésve egy-egy név. Ezek mind olyan megrögzött rossz tulajdonságok, amelyeket lassan, de mégis ki lehet irtani.

KRONDORFI
természetes savanyuviz
bor, pezsgőhöz legjobb ital.
Főraktár: **REININGER DEZSŐ, Veszprém.**

Anyakönyvi kivonat.

Születés.

Ortvein Bálint földmives és Lángi Éva fia Pál Péter, r. kath. — Nagy Lajos napszámos és Horváth Teréz leánya Mária, r. kath. — Boros Ármin m. kir. főszámvevő és Schvárcz Minka leánya Katalin, izr. — Krétai József csizmadiaiparos és Pálfi Mária fia József, r. kath. — Kirstejer Erzsébet házicseléd leánya Erzsébet, r. kath.

Halálozás.

Molnár (Rigó) Sándor 1 éves, r. kath. — Kocsis Kálmán 13 hónapos, r. kath. — Nyári Károly 11 éves, r. kath. — Özv. Bojnitzer Lázárné Berger Franciska magánzó 78 éves, izr. — Gaál János napszámos 72 éves, r. kath. — Özv. Dömös Jánosné Kovács Erzsébet napszámosnő 82 éves, r. kath. — Simon Katalin 2 hónapos, r. kath. — Vida Sándor József 8 hónapos, r. kath. — Vida Anna Katalin 9 hónapos, r. kath. — Molnár Mária 9 hónapos, r. kath. — Németh Jánosné Kövesy Margit üzemvezető neje 31 éves, r. kath. — Mathievics József önálló kertész 42 éves, r. kath.

Házasság.

Török József (özv.) állami utász 64 éves, r. kath. és Tóth Erzsébet (özv.) napszámosnő 62 éves, ref.

Szőlőgazdák figyelmébe! Egyedül a „PERONOSZPOR" helyettesiti a rézgálicot. :: ::

A „Peronoszport" évek óta használják a szőlőgazdák. A „Peronoszpor" összetétele kitünő eredményt mutatott föl. A legelőkelőbb szőlőbirtokosok ajánlják. Rengeteg elismerő levél és sürgöny bárkinek rendelkezésére állanak. Egy kiló „Peronoszpor" kell 100 liter vizhez. Egy kiló „Peronoszpor" ab Budapest 1 korona 50 fillér. — Használati utasitással. — Legkisebb szállitmányt 5 kilós csomagokban utánvét mellett :: szállit:

a „PERONOSZPOR" Vezérképviselet Budapest, VII., Damjanics-utca 30. sz.

Használjunk hadisegély-bélyeget!

Fogászati műterem

Veszprém, Rákóczi-tér 22. sz. Telefon 49. interurban

Wellner Gyula

régi jóhirü fogászati műterme. Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.

Foghuzás, fogtömés, műfogak, fogsorok.

A szájpadlás nélküli műfogak speciális készitője.

Számtalan elismerő levél.

Tanitóknak kedvezmény.

A Közgazdasági Bank és Takarékpénztár Veszprémben

állandó **betétek** után

4½%

kamatot fizet, s az intézet fizeti a tőkekamat-adót is.

Bakos Kálmán

füszer-, csemege- és gyarmatárukereskedő, ásványviz nagy raktára

VESZPRÉM.

Telefon 55. Sürgöny Bakos kereskedő Veszprém.

Tavaszi idényre

az összes gyógy- és ásványvizek friss töltésben megérkeztek : :

Mohai Ágnes, Rohitsi templom és Styria, Salvator, Gieshübler, Bikszádi, Selters, Borszéki, Karlsbadi, Csizi, Répáti, Billini, Marienbadi, Mühlbrunn Sprudel, Schlossbrunn, Málnási Siculia és Mária, Parádi kénes és Arzén, Preblaui, Guber, Igmándi és Ferenc József keserüviz

Főraktára Veszprém és vidéke részére

a szt. Lukács Kristályviznek,

árak patent porcellándugós üveggel együtt:

90 fill.	84 fill.	76 fill.	50 fill.
2 lit.	1½ lit.	1 lit.	½ lit.

Finom hentesáruk,

sajtok, déligyümölcsök, korai főzelékek. Bor, pezsgő, likőrök

Hus-, gyümölcs-, főzelékkonzervek

Gerbaud (Kugler) raktára

Linoleumok és padlóbeeresztő szerek

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészitő

VESZPRÉMBEN

Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen uj orgonák épitését a legegyszerübbtől a legdiszesebb kivitelig — pneumatikai rendszer szerint. ORGONÁK átalakitását és hangolását jutányos árban számitom. Iskolák részére HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben készitek. ZONGORÁK javitását és hangolását ugy helyben, mint vidéken a lehető legrövidebb idő alatt eszközlök.

HIRDETÉSEK

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Alapíttatott 1894-ben — Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készit a legrövidebb idő alatt és raktáron tart:

a legegyszerübbtől a legfinomabb kivitelig minden néven nevezendő

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

ugymint: röpiratok, füzetek, könyvek, folyóiratok, árjegyzékek, körlevelek, hirdetmények, falragaszok, évi jelentések, mérlegek, kimutatások, gyászlapok, rovatolt táblázatok, névjegyek, meghivók, eljegyzési és eskettési tudósitások, számlák, cimkék, stb. stb., jutányos árakon számitva.

plébánia-hivatalok és iskolák részére szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek tetszés szerint füzve vagy bekötve szállittatnak. Hivatalos levélpapirok és borítékok, okmánybor itékok mindenféle alakban és szinben. Egy és négyvonalas csinos vizsgalapok, tetszésszerinti mennyiségben. — Kaphatók a legjobb minőségü fehér irodai, ugyszintén fogalmazópapirok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek.

Telefon 61 **Veszprémben** Telefon 61

Veszprém, Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában. Kiadótulajdonos a Veszprém-Egyházmegyei Könyvnyomda.